

NOTATKA / NOTE

Sówkowate (Lepidoptera: Noctuoidea: Noctuidae) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia

The noctuids (Lepidoptera: Noctuoidea: Noctuidae) new to the Lasy Sobiborskie forest on the Polesie (eastern Poland)

Janusz NOWACKI¹, Marek HOŁOWIŃSKI²

¹ Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań; janusz.nowacki@up.poznan.pl, ORCID: 0000-0003-0221-0282;

² ul. Polna 5, 22-235 Hańsk; holowinski@go2.pl

ABSTRACT. The study presents new records for 5 species of noctuid moths confirmed from the Lasy Sobiborskie forest on the Polesie in eastern Poland.

KEY WORDS: chorology, new data, Poland.

Lasy Sobiborskie, stanowiące wschodnią część mezoregionu Kotliny Łęczyńsko-Włodawskiej, pod względem fauny sówek (Lepidoptera: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) zostały dobrze opracowane na przełomie XX i XXI wieku (HOŁOWIŃSKI i NOWACKI 2014; NOWACKI i HOŁOWIŃSKI 1999, 2002, 2009, 2010, 2020; NOWACKI i in. 2001). Pomimo to w dalszym ciągu wykrywane są nowe gatunki oraz nowe stanowiska szeregu rzadkich w Polsce gatunków motyli z nadrodziny sówek, występujących na omawianym terenie. Poniżej podano informacje o kolejnych pięciu gatunkach Noctuidae stwierdzonych po raz pierwszy, w okresie po ukazaniu się wymienionych prac omawiających sówki wspomnianego terenu.

Acontia candefacta HÜBNER, [1831]

- FB89 Majdan Stuleński, 1 IX 2025. 1 ex, odłowiony na światło lampy rtęciowej 250 W.

Jest to o gatunek o zasięgu nearktycznym, który w Europie występuje jako obcy gatunek inwazyjny. W latach 60 tych XX wieku został introdukowany do południowej Rosji w celu zwalczania zawleczonej wcześniej rośliny inwazyjnej *Ambrosia artemisifolia* L. Na przełomie XX i XXI wieku błyskawicznie rozprzestrzenił się docierając do południowej i środkowej Europy. W Polsce po raz pierwszy wykazany z okolic Jasła na obszarze Podkarpacia w 2021 r. (HOŁOWIŃSKI i MAZUR 2021), a następnie na Podlasiu

(NOWACKI i WASILUK 2024) i w Lasach Janowskich (NOWACKI w druku).

Shargacucullia scrophulariae
([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775)

- FB69 Hańsk, 3 VII 2023, kilkanaście gąsienic stwierdzonych na *Scrophularia nodosa* L.,
- FB69 Ujazdów, 3 VII 2024, kilkanaście gąsienic stwierdzonych na *Scrophularia nodosa* L.

Jest to gatunek o zasięgu europejskim, w środkowej Europie występuje na rozproszonych stanowiskach. W Polsce występuje bardzo lokalnie na obszarze całego kraju. Na ogół rzadko spotykany (NOWACKI w druku).

Shargacucullia lychnitis (RAMBUR, 1833)

- FB89 Bytyń, 9 VIII 2023, 1 ex. gąsienicy na *Verbascum* sp.,
- FB89 Stulno, 25 VII 2024, 1 ex. gąsienicy na *Verbascum* sp.

Jest to gatunek o zasięgu zachodniopalearktycznym. W Polsce występuje lokalnie na obszarze całego kraju. Na ogół rzadko spotykany (NOWACKI w druku).

Hoplodrina respersa
([Denis & Schiffermüller], 1775)

- FB59 Wincencin, 26 VI 2024, 1 ex., 30 VI 2024, 1 ex., odłowione na światło lampy rtęciowej 250 W.

Jest to gatunek o zasięgu pontomediterranean, występujący dość licznie w południowej części środkowej Europy. W Polsce występuje bardzo lokalnie na rozproszonych stanowiskach, głównie w południowej i wschodniej części kraju. Na ogół rzadko spotykany (NOWACKI w druku).

Noctua interjecta HÜBNER, [1803]

- FB69 Serniawy, 15 VII 2025, 3 ex.,
- FB88 Siedliszcze, 23 VII 2023, 1 ex.,
- FB88 Wola Uchruska, 23 VII 2022, 1 ex., 15 VIII 2023, 1 ex.

Wszystkie osobniki odłowiono na światło lampy rtęciowej 250 W.

Jest to gatunek o zasięgu atlantycko-śroziemno-morskim, który w Europie występuje w formie dwóch podgatunków. Obszary nizinne zachodniej Europy od Wielkiej Brytanii i Francji przez Niemcy po wschodnią Polskę zasiedla *N. interjecta caliginosa*, natomiast w całym basenie Morza Śródziemnego oraz w środkowej Europie po Alpy, Sudety i Karpaty występuje podgatunek *N. interjecta interjecta*. W Polsce na przełomie XX i XXI wieku obserwujemy ekspansję zasięgu podgatunku *N. interjecta caliginosa* w kierunku wschodnim, gdzie aktualnie dotarł już do wschodniej Polski natomiast od południowego wschodu do Polski wkroczył także *N. interjecta interjecta* (NOWACKI i in. 2019).

Po uwzględnieniu przedstawionych powyżej gatunków oraz wszystkich wcześniej wykazanych, z terenu Lasów Sobiborskich na Polesiu znanych jest 349 gatunków sówek.

NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 2009. *Eublemma parva* (Hübner, 1808) – a noctuid moth new to the Polish fauna (Lepidoptera: Noctuidae). Polish Journal of Entomology, **78**: 277-279.

NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 2010. Sówkowate (Lepidoptera: Noctuidae) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. Wiadomości Entomologiczne, **29**: 300.

NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 2020. Sówkowate (Lepidoptera: Noctuidae) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. Wiadomości Entomologiczne, **39** (1): 3-4.

NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M., PAŁKA K. 2001. *Athetis lepigone* (Möschler) (Lepidoptera: Noctuidae) a noctuid moth new to the Polish fauna. Polskie Pismo Entomologiczne, **70**: 271-275.

NOWACKI J., PANAGIOTOPOULOU-STAWNICKA H., RUTKOWSKI R., WĄSALA R. 2019. Taxonomic separateness of the subspecies of *Noctua interjecta* Hübner (Lepidoptera: Noctuidae) inhabiting central Europe. Entomologica Fennica, **30**: 33-42.

NOWACKI J., WASILUK D. 2024. Materiały do poznania rozmieszczenia sówek (Lepidoptera: Noctuoidea: Nolidae, Erebidae, Noctuidae) na obszarze południowego Podlasia. Wiadomości Entomologiczne, **43** (online 10A): 68-71.

Wpłynęło: 17 września 2025
Zaakceptowano: 18 listopada 2025

PIŚMIENNICTWO

- HOŁOWIŃSKI M., MAZUR K. 2021. *Acontia candefacta* (Hübner, [1831]) (Lepidoptera: Noctuidae) – nowy dla fauny Polski gatunek motyla. Acta Entomologica Silesiana, **29**: 1-3.
- HOŁOWIŃSKI M., NOWACKI J. 2014. Sówkowate (Lepidoptera: Noctuidae) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. Wiadomości Entomologiczne, **33**: 75-76.
- NOWACKI J. w druku. The Noctuids of Poland (Lepidoptera: Noctuoidea: Nolidae, Erebidae, Euteliidae, Noctuidae). Polish Entomological Monographs, **21**: 1-579.
- NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 1999. Sówkowate (Lepidoptera: Noctuidae) Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. Wiadomości Entomologiczne, **18** (Supl. 1): 3-60.
- NOWACKI J., HOŁOWIŃSKI M. 2002. Sówkowate (Lepidoptera: Noctuidae) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. Wiadomości Entomologiczne, **21**: 187.